

Salgótarján és a nemzeti irányú munkásmozgalmak.

IV.

Mik az előfeltételei Salgótarjánban a nemzeti munkásmozgalomnak a polgári osztályok részéről.

Előbbi cikkünkben már rámutattunk, hogy a polgári osztályok, de különösen az ugynevezett latienner osztálynak támogatása, vezetése elmaradhatatlan a nemzeti munkásmozgalom terén. Ha mint bebizonyítottuk a nemzeti államnak érdeke a munkásság nemzeti alapra helyezkedése, mennyivel inkább érdeke azon polgároknak, kik különleges képesítésük, kenyérkereső pályájuknál, vagy helyhez kötöttségüknel fogva elsősorban itt és csak itt e magyar állam keretén belül találhatják meg boldogulásukat! Így egy magyar ügyvéd hiába akarna Angliában pöröket vinni és egy salgótarjáni földbirtokosnak jövedelme mégis csak az itteni birtokának épségétől, jókarban lététől függ.

Sajnos azonban ennek fölisméréstől, vagy legalább is e fölismérésekből való következtetés levonásától a salgótarjáni polgári elemek igen távol vannak. Nemcsak, hogy nem támogatják eme alakulatokat, de akár személyes ellenszenvtől akár egyéb meg nem magyarázható indokoktól vezetve a legellenesgebb álláspontra helyezkednek.

Mindenek előtt a hatóságok magatartását kell kifogásolnunk e helyen, ahol a tett intézkedések szerint rendkívül figyelem fordítatik az összes munkásalakulatok egyforma elbírálására. Ments Isten, hogy például valamely nemzeti alakulatnak gyűlésengedély adassék, ha ugyanakkor a socialdemokraták-

nak meglelt tagadva. Néhány telepfőnök nyílt és egyenes felfogását nem teszik magukévá az illetékesek és nem jelentik ki nyíltan, hogy nem óhajtanak alkalmat és módot nyújtani oly alakulat agitációjára, amely nyíltan elveti a nemzeti állam, magántulajdon stb. gondolatát s a salgótarjáni munkástömegeket is az osztályharc kiméletlen kivételére s így a mai társadalmi rend megszüntetésére izgatja! Első sorban tehát maguk a hatóságok fogják nyíltan pártját a nemzeti alapra helyezkedett munkásmozgalomnak. Hiszen őket a nemzeti állam szervezte, tartja fenn és fizeti. Sokkal jobbnak tartjuk e részben a nyílt egyenes utat, mint az ellenfél állandó alapelkülő gyanúsztatása mellett az egyenjogúság örve alatt a háttérbe szorítást érezni.

Nagyvállalataink, vagyis inkább vezetőinek magatartásáról már írtunk néhány sort e cikksorozatunk elején. Itt az ellenszenv a legnagyobb. Mint említettük leegyszerűsítették e kérdést tisztán bérkérdéssé és mint minden bérmozgalmat ezt is elítélik s állandóan az üzemek rentabilitását féltik. Már maga az is bűn, ha valaki szervezdik, de nemzeti irányú szervezkedés az kész veszedelem a résztvevőkre. A nemzeti munkásmozgalom néhány vezetőjét is mint a vállalatok ellenségeit tüntetik fel. Pedig mennyire másként áll a helyzet! Mennyire érdeke, sőt szükséglete nagyvállalata-

inknak is, hogy az üzemek zavartalan menete tényleg biztosítva legyen a magyar állam törvényeinek keretén belül! Hogy minden politikai munkabeszüntetés, — országos és világi — szimpátia sztrejk réme egyszersmindenkorra megszűnjön. Nem érdeke e a vállalatok vezetőinek, hogy velük a tárgyalóasztalnál vagy munkahelyen tekintélytiszteltben, magasabb intelligenciában, a vezetők iránti szeretetben és bizalomban nevelt magyar érzésű munkások érintkezzenek, mint az eddigi rendszer szerint minden sarokból gyűlölettel izzó szemek meredjenek rájuk készen arra, hogy az államhatalom legkisebb gyöngülésének sejtésére a csákányok és kalapácsok gyilkolásukra alkalmas szerszámokká alakuljanak át! Nemcsak, hogy nem eltüntetni és megtorlásokkal fenyegetni, de utasításra kellenne alkalmazottait, tisztviselőit minden magyar munkást alkalmazó vállalatnak, hogy vegyenek részt és vezessék e vállalati szempontból is elsőrendű fontosságú mozgalmakat. Végre vegyék tudomásul az erre illetékesek, hogy e nemzeti munkásmozgalom nem tüzték ki célul a tőke megsemmisítését, hisz a nemzeti vagyon megsokszorosítására, megerősítésére törekszik, már csak több és jobb munkaalkalom teremtése céljából is, még kevésbé vádolható a vállalatok üzemének vezetői ellen irányuló akciókkal, amidőn éppen ezzel szemben a szellemi munkának a fizikai munkások általi elismerésére és megbecsülésére törekszik. Természetesen a bérkérdésekben és nyugdíjkérdésekben gyökeres változásoknak kell elkövetkeznie, amely kérdést most nem óhajtjuk taglalni, csak jelezzük, hogy ennek akár más munkaalkalmak teremtésével,

akár a meglévő kereseti kérdések rendezésével történjék is a megoldás, amely ismételmük sürgős és sokáig már el nem odázható ez országosan kell, hogy történjék és teljes erővel való érvényesülésével az államhatalom kiegyenlítő és törvény szerint szabályozó tevékenységének.

Szinte csodálatos a város kereskedő és iparosvilágának ellenséges szembenállása — tisztelet az utóbbi években már elég tekintélyes kivételeknek — e munkásmozgalommal szemben. Lehet, hogy ebben nagy szerepet játszik a számbefehető munkásmozgalmaknak keresztény alapra való helyezése. Azonban ezt könnyen érthetővé teszi a tőke és munkás, könnyű és nehéz kereseti lehetőségek vallások szerinti elosztódása s nem akadályozza meg például az egységes párt kereszténykeresztény jelzője e pártba tekintélyes zsidó polgárság belépését. Ha az utolsó városi képviselőtestületi választásokon nem átalította a város e rétegének tekintélyes csoportja, sőt egyik hivatalos egyesülete is nyíltan együtt dolgozni a socialdemokrata párttal, elfeledve az 1919 évi kirablását s elfeledve, hogy e párt emberei alázták meg annyit és annyira a város ily foglalkozású lakosságát, hogy például féltve nevelt és őrzött leányaival az illemhelyeket mosatták fel — akkor annál szebb példát adott 1926-ban, amidőn egységes nemzeti alapon segítette egyhangú diadalra a keresztény nemzeti állam egyik legerőteljesebb fanatikusát és oszlopát! Adott tehát a helyzet, hogy az inkább hitelmegvonástól féltő, egyéni ellenszenvet érvényesítő iparos és kereskedő világ is teljes egészében álljon e gondolat szolgálatában. Ez

A MUNKA TÁRCÁJA

János keresztény-socialista lett.

Írta: Vadkerti Béla.

Szegény földtúró bányász volt Pohorolecz János...

Amikor hazajött a háborúból fiatal felesége már elfonnyadt.

Összeesett a sok nélkülözéstől és szenvedéstől. Alig volt asszonyformája...

János azonban melegen simogatta. Könnyes szemekkel csókolgatta...

Hálát érzett iránta, mert hűséggel, becsülettel, tisztességgel állott meg a Sors hullámvérési között...

Fölnevelte a három kis porontyot, akiket egy imádott s akiktől oly nehezen szakadt el azon a napon, amikor „Ferenc Jóska” azt üzenté...

Künn a hadak útján is ha behunyhata a szemét már otthon volt egyszerű kis viskójában. Ott játszadozott velük a szénporos füstös udvaron...

Vagy elment velük az erdőbe virágokat szedni...

Fogott nekik vadgalambot, gerlét, mókust...

Gombákat gyűjtött s tojással, szalonnával izes ételt varázsolt a szuette, barna sokszor kenyértelen asztalra...

Ilyenkor mindig boldog mosollyal ébredt fel s folytatta a császár rendeletére géppuskája mellett a halálserenádót.

Ha lapot irt... a gyermekekről szólott az egész. Az asszonynak csak néhány jótanács, néhány csók, néhány üdvözlöt jutott mindössze.

Pedig megérdemelte volna, hogy néha talán édesebb hangon, kedveskedőbben, simulékonyabban üzengetett volna a vérpáras vágóhídról.

Mert ez az asszony szent volt. Igazi szent. A munkának a szentje... Örökké dolgozott s ha olykor-olykor elmaradt a hadisegély, mert nem volt aprópénz a község házában, Pohoroleczknél volt azért annyi mindig, hogy eltengődhetek egyik napról a másikra...

Esténként, ha ágyba kerültek oly szépen fohászokdottak, hogy az Isten óvja meg az apát. Szüntesse meg az ádáz harcviszályt, küldjön békét a földre... ahol már égit ér az árvák könnye...

Egyszer azután csakugyan megszünt a háború.

Elnémultak az ágyuk s Pohorolecz János sietett haza.

Gyalog, szekéren és vonaton, rongyosan, betegen, összetörve az éhségtől egy éjszaka, zimankós, hófúvásos hideg éjfél tájban... bekopogott az ablakon.

Az asszony ijedten riadt fel. A gyerekek összébujtak a meleg pokróc alatt. Figyeltek...

Nyisd ki anyjuk hangzott a sötétből s egyre bátrabb, egyre követelőbb lett a kopogás.

Ki az? Ki az?

Hát ki volna más én! Én! Meggyüttem s többé senkisémet visz el innen.

Tartott a küzdelem, a faggatózás még egy darabig, míg Pohorolecz Jánost bebocsátotta a fészkebe az asszony.

Volt is öröm. Még reggel is beszélgettek. A gyerekek is odabujtak atyjuk mellé s úgy hallgatták az érthetetlen sok mesét, az élet bírálatát az apa ajkairól,

Azután rettentő idők jöttek megint. Pohorolecz János azonban szorgalmasan járt a bányába.

Nem járt sehová. Nem beszélt senkivel. Vasárnaponként a templomot kereste fel.

Nem ivott és nem dohányzott csak a családjának élt.

Mintaembernek nevezték. Óvta, védte, táplálta és ruházta azokat, akiktől oly sokáig s oly haszontalanul távol volt.

A legidősebb gyerek egyszer csak megbetegedett.

Vért hányt s Pohorolecz János mézzel, tejjel, meleg ruhával, nap sugaral oltalmazta a meddig bírta...

Hiába volt minden.

Az eszes kis fiú meghalt...

Tavasza volt. Szép rügybontó március. A kis udvaron ott ahol még nem is olyan régen hólabdázott a fiú, ott állították fel a ravatalt.

Pohorolecz János minden reménye, minden boldogsága abban a festett ládában... a koporsóban feküdt mereven, mozdulatlanul.

Zengett a Cirkumdedérumt bus zsolozsmája, terjengett a tömjénillata... Hülött a szenteltvíz a gyászolókra... de Pohorolecz János lelkéből patak-ként folyt a fájdalom esője s mit sem látott, mit sem hallott csak ballagott úgy mint a többi a koporsó után...

Az asszony, a törékeny a vézna, gyöngye asszonyka vigasztalagatta...

Kibírta... kiheverte... mint a hős katonája a tüdőölvést...

A temetés bizony sokba került... A munka egyre kevesebb lett s Pohorolecz János másik gyermeke is ágyának dült.

Mindenét pénzzé váltotta át, hogy megmenthesse. Nem lehetett.

Gyönyörű napsütéses augusztusi délelőttön ez is lehunyta a szemét.

Meghalt...

Pohorolecz János tisztelettudóan nyitott be a paphoz és megrendelte a temetést. Elpanaszolta, hogy mennyi csapás érte egymás után.

A tisztelendő ur nagyon sajnálta, de amikor Pohorolecz megkérte, hogy a stóláját részletben fizethesse azt mondotta: Ismeritek azt a nótát ugye, hogy nem élhet a levegőből az Ur jámbor szolgálója??

Végül mégis csak haladékat adott. Haladékat a temetés napjáig.

Szegény Pohorolecz János nem birt pénzhez jutni...

Már leszögezték a koporsót is. Viték ki az udvarra... Jelentik, hogy jön már a pap s Pohorolecz János lángvörös arccal ment eléje.

Ismét kérlelte... hogy legközelebb kiegyenlíti a hátralékot.

Sokan voltak már együtt hasonló szomorú sápadt emberek. Mindnyáján kérték.

S az Ur szolgálója a hiányzó stóladíjat elengedte.

Pohorolecz János alig vánszorgott a gyászmenetben. Megállt a temetőben s másnap amikor társai tárgyalgatták az esetet, engedett a felszólításuknak s újra szocialista lett. Szocialista, de keresztény szocialista.

az osztály az, amely mindenét itt tudja Salgótarjánban, kicsiny vagyunkaját, üzletét, családját, amely bizonyos események elkövetkezésekor mind föléghet, elveszhet s mint ahogy az orosz szovjet példája mutatja, nem lehet többé kereskedő, kisiparos, mert ilyen a proletár államban nincs, de beállhat mártírnak, mert a statisztika szerint a földbirtokosok után mindjárt ők következnek a tönkremenésben és kivégzésben! Lehet-e tehát azt a mozgalmat nem támogatni, amely ezek megakadályozására törekszik, még érzelmi és egyéb személyes okok félretevésével is?

A helybeli és vidéki birtokosok részint mert birtokaik bérbe vannak adva, részint mert kuriáikban elvonulva, a közelettől magukat távol tartják, e mozgalmakra befolyással nincsenek, a kisgazdatársadalom pedig helyben kevés számnál fogva nem jön számításba, vidéken pedig jórészt kisebbsége révén, de a rokonsági kötelek folytán is hozzáidomul a falvakat is megtöltő munkássághoz.

A város tisztviselő társadalmát és egyéb lateiner osztályát pedig áll tehetetlenül, szervezetlenül e mozgalmak forgatagában! A szíve talán e nemzeti munkásmozgalmak felé huz, de nem meri ezt nyíltan megmondani, még kevésbé ebben cse-

lekvően résztvenni, mert felfogásuk szerint állásukkal, vagy jövedelmükkel játszanak. Így kényelmesebb a kaszinók játékasztalai mellett tölteni az estéket, vagy vasárnaponként a turisztikában keresni a kielégülést, mint hetenkint néhány fillért, néhány percet, vagy gondolatot szentelni azon mozgalmaknak, melyeknek sikerétől függ lsten igazában az egész létük, jövőjük, amely a nemzeti állammal áll, vagy bukik.

Erre a kérdésre még alkalomadtán visszatérünk, most csak le- szögezzük, hogy Salgótarján minden polgári osztályának érdeke, hogy a nemzeti mozgalmakat teljes anyagi és erkölcsi erejével támogassa. sőt azokban részt vegyen vezérként, vagy közkatonaként tollal, szóval, pénzzel, jó érzéssel, mert e mögött tűnik elő az új világszemlélet jobbra, vagy balra való győzedelme.

A vörös lobogók alatt véres győzedelmi torát a polgári társadalom, vallás, család és állam romjain orgiázva ülő marxi államnélküli állam, vagy a kettős kereszt tündöklésében felzöldelő nagymagyarország győzedelmes, békés polgársága, melyik a kedvesebb látványa Salgótarján társadalmának?

Megmutattuk az utat, kiki veszen számot lelkével és lépjen a maga választott utat Sz. I.

Gyorsírás és rádió.

Mottó: „Ma is erős a hitem, hogy ha a jelen pillanatnyilag mást mutat is, a gyorsírás világában Nagy Sándor a jövő!” Dr. Kovács J. István ny. államtitkár L. N. S. „Emlékkönyv.”)

A szellemi elsőbbséget egykor majd az a nemzet éri el — számbeli tekintet nélkül — amely az általános szellemi többtermelést is elsőnek valósítja meg a rádióban és a gyorsírásban rejlő javak kiaknázásával.

Ezt a magyar nemzet érhetné el a legelső sorban, mert az eszközünk hozzá nekünk van meg, ha nemzeti szellemi kincseink mellett nem mennénk el észrevétlenül, felismerés, meglátás, felkarolás és munkabaállítás nélkül.

Igy a szellemi többtermelés, a nagyobb fokú műveltség közkinccsé válása nem történhetik meg a rádióban rejlő javak kiaknázása nélkül. Mert hiszen a rádió nemcsak szóráskoztat, de főként ismeretterjesztő. Csak az a baj, hogy a rádió útján terjesztett értékes ismeretek elkallódnak, mert nem rögzítettek. Pedig közel az idő, midőn 5—10 holdas kisgazda is rendelkezik majd rádióval, de csak ölbetett kézzel hallgatja s így a maga számára értékesíteni nem tudja.

Ebből az tűnik ki, hogy a rádió készületlenül találta korunkat. E tarthatatlan állapotra „A Munka” hasábjain mutattam rá először (26 sz. jun. 23.) „Statisztikai kimutatás és beszámoló jelentésben” az egyetemes magyar nemzet figyelmét felhívtam. S mint örömmel látom nem egészen hiába.

A félszázados mulasztáson a gyorsírás általános elsajátítása segítene, ha idevágó miniszteri rendeletekkel lehetővé tétetnék, hogy a gyorsírás elemi részét a tanulók már szintén az elemi iskolában vehetnék birtokukba, ép úgy, mint a többi tantárgyak alap-elemeit — mert az elemi rész akkor is az elemi iskolába való, ha a gyorsírásról van is szó — hogy a rádió korszakában élő céljának az elemi iskola is megfelhessen, hogy ebben a tekintetben is haladhassunk lépést a Korral, mint azt a magyar nemzetnek igaz figyelmébe a „legnagyobb magyar” gróf Széchenyi ajánlotta.

Mivel a népjóléti és közgazdasági szempontból az általános szellemi többtermelés megvalósulásáig csak évenként és hozzávetőlegesen számítva is nemzetünket mintegy 10 millió pengő veszteség, megkárosodás éri, az arannyal föl sem mérhető nemzet-, közgazdasági és népjóléti jelentőségének figyelembe kívül hagyásával is, oly dolgokra is rá kell mutatnom az általános szellemi többtermelés mielőbbi megvalósíthataságát érdeke-

ben a szép és gyorsírással kapcsolatban, amelyek nem lehetnek nyemre nekem, ki felebarátainnak, nem kellemetlen percek szokatlan szerezni, amint hogy ez céltól most is és mindenkor távol áll, de amelyeket a magyar nemzet boldogulása és továbbélésének mindenkor biztositása érdekében hazafias és lelkiismeretes kötelességemnek, mint olyan tartok, kinek szeméi előtt, kezei alatt és irányítása mellett elemi iskolai tanulók először nőttek kalligrafikus szép- és 110—139 szótagos percenkénti sebességgel teljesítményt felmutató gyorsírókká. — Előtte ezek másoknak nem adhattak meg, — amely eredmények az általános szellemi többtermelés nagyban történő megvalósításának is a fundamentumát, megindítását képezik.

Azt pedig Dr. Birsél, a Stettini Mezőgazdasági Kamara elnöke mondta, hogy „ami kicsinyben megvalósítható, az nagyban is keresztül vihető.”

S mert évszázadok is elmúlhatnak, míg egy másik pályatestvérem hasonló körülmények s viszonyok között ezen valóban titkosnak látszó, — de csakis látszó — dolgok nyitására ismét rátalál. (Az is emberrel történhetik meg, hogy a füle mellett ceruzát és a fején levő sapkát keresi.) s mert az emberi élet meg nemcsak véges, hanem rövid életű is, az elmulás hirtelenül is beállhat az általános szellemi többtermelés megvalósítása közben szerzett értékes tapasztalataimat, melyeket a gyakorlat közben gyűjtöttem, le nem írnom, magammal egykor a sirba vinnem, hazám, nemzetem és fajom elleni vétkes mulasztásnak tartanám, miért is az alatt leírottak elől nem térhetek ki.

A szíves olvasót leírásomra illetően fölkérem, hogy mivel én is ember vagyok s így esetleg, ha én is tévednék, tévedéseimért a nemes vita, eszmecsere elől, — ha erre netán szükség lenne, ám nem gondolnám — el nem zárkoznám, mint ahogy előlem már zárkoztak el s ha valóban tévednék, akkor azt szívesen fogok beismerni — ha ugyan lesz mit.

Tulajdonképpen a szakírás oktatás jelenleg nem kenyéradó hivatásom. Ha gyorsírás tanuló bármelyik rendszer megtanulására is jelentkeznek, időm engedével a szokott ügyszeretettel tanítanám, szegénysorsu tanulókat még tankönyvvel és füzetekkel is ellátnék, mint ahogy nem egy diáknak tettem így lehetővé tanulását akkor is, amidőn pedig nem az általam követett rendszerrel volt szó. (Az igazság a dicsekvéssel soh' sem

egyenlő) S ha a szóbanforgó rendszert nem ismerem, megtanulására szentelnék időt. Az elfoglaltság vádját engem tehát nem illethet meg. Hogy személyem az önzéstől is mennyire távol áll, arra nézve elég lesz azt felhozni, hogy amióta e művészeti szaktárgyak megszűntek kenyéradó hivatásommal lenni — valamenynyünknek ugyancsak önhibáján kívül, oktatásukkal 4 év óta a nemes ügy iránti szeretetből foglalkoztam, díjtalanul. S ezt, — ha kellene — bizonyítani tudnám tanítványaim mindegyike, köztük kiváló felsőkereskedelmi iskolai tanár és más okl középiskolai íráskutató is s mint tudom, „Gyula diák” révén erről tudomással bír a gyorsírási ügyek m. kir. kormánybiztos Oméltósága is.

Ha a gyorsírás kötelező tantárgy tanítása gyanánt az elemi iskolába is bevezetnének a III. osztálytól kezdve — a tanulók, szülők s az oktatóknak is hatalmas segítségére, — akkor évenként tízmillió pengő megkárosodás a magyar nemzetet nem érhetné.

Erre pedig egyedül a Nagy Sándor rendszerre lenne alkalmas, mert „Népszerű Gyorsírásában” az alapfokon elemi része ennek a rendszernek van. A „veszélyben forgó magyar nyelvt” élete fölött éberen őrködni az idő végtelenségén át mily szolgátatot tenne N. S. „Népszerű Gyorsírásának” az elemi iskolába történő bevezetése és kötelező tantárgyként való megtanítása, arra nézve megfelelő hatalmas mérő eszközt én nem ismerek, azonban azoknak a magyar szaks középiskolai pályatestvéreimnek módjukban lenne tán némileg meghatározniok, kik a „Népszerű Gyorsírás” mélyen ható tanulmányozására is szenteltek annyi időt, mint amennyit ez a nyelvünk élete fölött éberen őrködni hivatott magyar nemzeti, szellemi kincsünk az érdemes Magyar Tanári Kartól tán méltán ki is érdemelne. Oh, ha a minden szépért és nemesért folyton lelkesülni tudó magyar tanító testvéreim, tudták volna, hogy ily kincsünk is s csakis nekünk létezik, még a föld alól is kikaparták volna, mint ahogyan én is csak addig követtem a német nyelvből átültetett Gabelberger rendszert, míg nemzeti gyorsírásunkat a becsével együtt megismertem. Halhatatlan tanítómesterünktől, Gárdonyi Géza szellemétől e helyen pedig ünnepelesen bocsánatot kérek, hogy szózatát nem vettem szőszesint észre akkor, amidőn tudtukra adta, hogy egykor eljő az idő majdan, amikor a magyarok zengzetes nyelve világnyelv lesz! Bár, mint a kínainak, nincs ugyanannyi szava, de benne van ebben a szellem, a szív és a lélek, a természet törvénye szerint a simogató szellő, az esti fuvalom, a vihar, az orkán, mert a magyar nyelv szava az lsten szavai....

Ha a németek, a csehek nemzeti kultúrájukat még akkor is megbecsülik, ha az az idegennél silányabb, vajjon miért ne foglaltam volna állást én, a magyar: a jobb, sokszorosan jobb s hozzá magyar rendszer mellett? Kár, nagy kár, hogy még gyorsíróink „98 százaléka” is aligha nyílt alkalma megismerni. „Az a jó ebben a rendszerben, hogy szinte nem lehet elfeledni” — mondja dr. Gulyás Pál pályanyertes költőnk. Más rendszerekkel kapcsolatban sokan meg azt hallottuk, — emlékezzünk csak — hogy „tanultam ugyan valamikor, de már elfelejttem.”

Mint a nem egy gyorsírás elfoglult követője, hanem a gyorsírás szerény, önzetlen hívének tanítványai éveken át bizonyították be, hogy Nagy Sándor „Népszerű Gyorsírás”-át igenis közkinccsé lehet tenni, különben is ennek a való rendeltetése ép az, mert azzal a nemes céllal alkottatott! Megfelelő módszer követésével már az elemi iskolai III., sőt II. osztályos tanulók is játszva elsajátítták. S ha meggondoljuk, hogy ez, a tanulók kijelentése szerint is könnyebb az elemi iskola bármely tantárgyánál, könnyű megtanulhatósága különösen egyáltalán nem tűnhet föl.

Ugyanis érthető következetességgel megállapítható, hogy amily üdvös pl. a zeneoktatásnál nem várni be a tanuló kezének és ujjainak megizmosodását és megcsontosodását a 10—16 éves korig, — mert ez a tanítást és tanulást csak megnehezítené, — ép úgy a kalligrafikus szép- és gyorsírás megtanítása is a zsenge, de fogékony lelkű 6—8 éves gyermekkorban kell megkezdennünk, mielőtt ujjainak és kezének mozgékonyágát és rugékonyságát elvesztendő!

Viszont: azonban tény az is, hogy míg pl. a Zeneművészeti Főiskolában, a kiművelési osztályon (akadémiai tanfolyam) fontosság minden egyes tárgy tanításának annyira tulajdonítatik, hogy a tanári kar bármelyik tagja a szaktárgyaknak nem bármelyikét taníthatja, hanem kizárólag a szóbanforgó tárgynak a kiegészített tanára!

Ezzel ellentétben tanítóképzőben ép „a szépírás tanítása nem annyira fontos”, miért is „azt a tanári kar bármelyik tagja taníthatja”. „Még leginkább a rond és rédisz írás a fontos”, holott elemi iskolában majdan az írást tanítani is hivatott tanító jelöltnek ép a kalligrafikus szépírás tanítás módszerének szakszerű ismeretével kellene az életbe indulnia, mert hiszen feladata nem annyira, hogy az elemi iskolai tanulókból rond-, rédisz stb. diszírkat neveljen, hanem, hogy elsősorban a szabatos, kalligrafikus szépírás szakszerű betűvetésére tanítson meg.

Igen ám — mert itt a gordiusi csomól — de hogyan? ha ily szakoktatásban a legtöbb tanító maga sem részesülhetett, nem a saját hibája, nem is a tanárjéé, hanem, mivel e téren is fejlődésnek vagyunk alávetve, egy idevágó, de ma még hiányzó miniszteri rendelkezés miatt, amely e hiányt égetően szükségesen hivatva lenne orvosolándó, annál is inkább, mivel elemi oktatóinknak az írás megtanítása is igen feladata. Az öt osztályu tanítóképzés ezt lehetőbbé is teszi, ami az időt illeti s az eredmény sem maradhat el, ha az ily szakképesítésekkel rendelkező tanerők elsősorban a tanítóképzőkben nyernek beosztást, hogy a tanítóképzésből részőket áldásos tevékenységük arányában vehessék ki s ha az elemi iskolához mégis jut ily szaktanér (amint, hogy ma jutnak is) akkor annál üdvösebb lesz. De addig, míg a szépírás minden tanítóképzőben nem szaktanár tanítja s azért, mert nem jut, addig az ily szakembereknek elemi iskoláknál történő beosztása a magyar népművelésre viszonylag nem gazdaságos, mivel ezirányú képzettségük és tudásuk az egy osztályban, mint csepp a tengerben vész el ahhoz képest, ha pl. évenként a — mondjuk — 30—40 elemi iskolai tanócs helyett, ha csak 20—40 tanítót bocsáthatnánk is ki az életbe, mert ez a 20—40 tanító aztán évenként is kibocsátana nem kevesebb, mint 30—40-szer 30—40 elemi iskolai tanuló! Ez pedig kitesz: 1650 (ezerhatszázötven) elemi iskolai tanuló! Ezek oly beszéző számok, amelyek nagy horderejű kulturagazdasági jelentőséggel bírnak, miért is figyelmet érdemelnének közoktatásügyi felsőbb tényszerűk részéről is.

Látható ebből, hogy oktatásunknak az írás mindaddig mostoha gyermekét képezi, ameddig minden iskolafajban ezt is szakember nem taníthatja.

Köztudomású is az az általános tűnet, hogy az írást illetően tanulóink az elemi iskolát nagyobb eredménnyel is hagyhatnák el. De messzebb megyek. Midőn a felső kereskedelmi iskolában — annak idején — íráspórást rendeztem tanítványaimmal, hasonló tapasztalatokat szereztem. Azt kellett hát cselekednem, hogy meglévő íráskészségüket szinte meg kellett semmisíteni, hogy az alapot újból le rakjam s arra építsek, mint a szilárd fundamentumra, ha azt akartam, hogy az általam óhajtott eredményt elérjem. El is értük. De ismétlem, előbb régi íráskészségüket le kellett rombolnom, ép úgy, mint amidőn oly növényeket kell pl. hegedüre, vagy cimbalomra megtanítanunk, kottából s hozzá szakszerűen, ki előbb ugyan „tanult” már évekig de: naturból!

Többek közül egy cimbalomtanítványomra ma is visszaemlékszem, ki már 5 és fél évig tanult naturból s jelentkezett nálam a cimbalom tanulására. Fél évi vasszorgalommal párosult tanítás és tanulás után magga vallotta be, hogy a szakoktatás összehasonlíthatatlanul többet ér, mint a naturból való tanulás hosszú éveikig 5 és fél évi tanulás után nem tudta fogni a verőt! De még csak helyes teattartással sem tudott ülni! Ép úgy mint a naturális szépírás tanuló.

Közös munkálkodásunk nemes gyümölcsöt mérlelt. De hogy mily fárasztó munkát kellett végeznünk, míg „muzsikális készségét” sikerült összezűnöm, hogy újra építsem a szilárd fundamentumon nyersen elhelyezést és eredményre vezessen, részletezni nem akarom e helyen, (Folyt. köv.) Deák Tamás

Hirek és különfélek

Plébánosbeiktatás sorrendje. F. hó 8-án este gyülekezés a Róm. Kat. Olvasókörben, utána toronyzene, a dalárdák lampionos szerezadja s a plébános üdvözlése. F. hó 9-én 10 órakor ünnepi szentmise, utána az új plébános üdvözlése, majd 1 órakor bankett.

Esküvő. Szombaton (8-án) déli 12 órakor tartja esküvőjét Paksy László, Kuster Alice urleánnyal a salgótarjáni r. k. templomban.

Halálozás. Pethő Erzsébet városi háztviselőnő f. hó 6-án meghalt. A város szolgálatában eltöltött komoly, hűséges munkájával köztisztelőt és közszerepetet vívott ki magának. A város vezetősége és képviselőtestülete méltányolta is kiváló munkálkodását, amikor gyókezelése érdekében a legmesszebbmenő támogatásban részesítette az egyébként családfenntartó leányt: Temetése a város tisztikarának és nagyszámu gyászoló közönségnek részvételével f. hó 7-én d. u. 5 órakor volt a r. k. egyház szertartása szerint.

Istentisztelet a Karancshegyen. Szept. 2-án (vasárnap) Horváth László karancskeszii plébános, nagy hívőcsereg előtt tartott szentbeszédet és szentséges körmenettel szentmisét. Délután litánia is volt, mely után a Karancshelyi Templom-építő Bizottság tartott a plébános és Papp János elnöklésével értekezletet. A gyűlésre az engedélyt a m. k. belügyminiszterium megadta s a gyűjtőleveket rövidesen szét is küldi az elnökség. A templom felépítését a Karancsra zárandóklok nagy serege minden erejével — Isten segítségével — rövidesen fel is fogja építeni. (E helyen jegyezzük meg, hogy a kilátó torony nagy megröbáltatásnak volt kitéve a sok turista szellemű hívők részéről. Veszedelemesen recsegett-ropogott és hajladozott a súlyosabb terhek alatt. Ha valami balesett történik, valakinek felelnie kell érte. Szerk.)

Tantestületi hírek a bányánál. A bányagazgatóság Tóth Kálmán és Kupcsok Antónia ideiglenes megbízással működő tanácsulati tanácsot f. év szeptember 1-én rendes tanácsotként kinevezték, továbbá Keszthelyi József kótyháza és Bakó Lajos pálfalvai igazgatótanítók nyugalmomba vonulásával megüresedett, két tanítói állásra Schmidt Ádám és Pálffy János okl. tanítókat ideiglenes megbízással a társulati iskolákhoz felvette. Ezzel kapcsolatban Blánár Sándor rónabányatelepi igazgatótanítót Kótyháza, Kral József innszói tanítót Rónára, Shiffler Teodóra vizálasztói tanítónő Etés-Amáliaknára helyezte át. Bender Károly társ tanító, aki Oroszországból tért vissza, a pálfai iskolához kapott beosztást.

Akadémiai növendék zongora órákat jutányosan ad szept. 15-től fő-utca 465 szám alatt. Bővebb információ a Munka nyomdában.

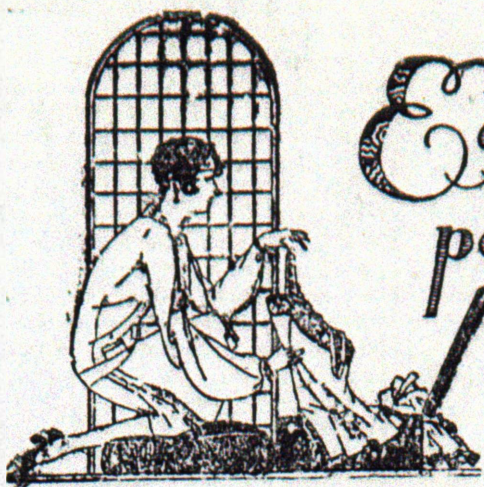
Városi képviselőtestületi közgyűlés. Mult hó 31-én zajlott le a városháza tanácstermében a városi képviselőtestület közgyűlése. Dacára, hogy a város 1929 évi költségelirányzatát tárgyalta a közgyűlés a képviselőtestületi tagok szokás szerint igen gyér számmal jelentek meg. Alig lézengett a teremben 15—20 ember. Nem érdekli ezeket ugy-látszik a saját zsebük sem. De ha már a virilisek tehetnek is engedményeket lelkiismeretüknek, a megválasztott képviselőtestületi tagoktól számon fogják kérni az adófizetők ezt az indolenciát! Mert ez a képviselőtestület, amely csak a szertelen korteskedés után összeülő választási gyűlésekre tud felvonulni, de a megélhetés nehéz problémáit, a 60 százalékos pótdótd tárgyaló közgyűlésre nem — megérett a kicserélésrel Több-kisebb jelentőségű ügy után, — amelyek között a gimnázium segélyezése, az ujtelp részbeni csatornázása stb. szerepelt, nagyobb vihart keltett a Pécskő-patak befedésének előadása, amelyre nem talál megfelelő megoldást a város vezetősége anyagiak hiányában.

Árpádházi boldog Margit. Ez a címe P. Rosthy Kálmán S. I. kedves szimlővének, amelyet f. hó 1-én a Salgótarjáni Leány Kongregáció adott elő a Kath. Kör nagytermében. A darabot már egyszer előadták június 3-án ugyanazon szerepeltetésben, de most ép oly kedves, ép oly meghatóan felemlő volt mint először. A nehéz, sok önmegtartóztatást kívánó szerepeknek a kongrega-

nisták igyekeztek szeretettel megfelelni. S aki ismeri a darab elgondolásának tör-ténelmileg is annyira értékelte hazafias és mély katolicizmusban gyökerező lélek kiindulásait, velünk együtt kétszeresen tudta méltányolni a leánykák előírás-on tuli vallásos rajongását, de kedves humo-rát is. A szereplőkön kívül a betanító és rendező érdeme a jó anyagnak jó alakítá-sa. A szép számmal egybegyűlt közön-séggel együtt nehezen tudnánk választani hogy Gábrriel Máriának volt-e apácameg-tesztetéstőlbb mindig átértzett játéka szebb, vagy Malomhegyi Olga bájos királynője, avagy Mackó Ilonának kedves kisleány-alakítása? A nehéz választást megnehe-zítik a kedves magyar ruhás Hunyár Er-zsébet és Schiffler Ilonka, a zárdai jelöl-tek Süle Mária, Schiffler Ida, Milic Ilona, Pekelniczky Erzsébet, Schöffler Mária. A darab derűsebb oldalát szolgálták Schmi-eder Sarolta, Tóth Mária, Palla Magda, míg a közép szerepeket sikerülten vitték Hunyár Margit, Raskó Mária és Miklós Magda. Örülünk, hogy a Kongregáció ily komoly darabot is programjába vett, amely ámbár hálátlanak látszik — de lélek-hatásai nem mulnak el nyomtalanul,

LUX 60 fillér
dobozonként

A Salgótarjáni Kath. Olvasó-kör anyagi helyzete. Hónapok óta benne él a köztudatban az a mindinkább erősödő hír, hogy a sok fáradtsággal és a város vezetőségének és a nagyvállala-tok megértő támogatásaival létre hozott társadalmi intézmény anyagi nehézség-ekkel küzd, sőt hogy egyes hívek szerint válságos helyzetbe került. Munkatársunk az igazság felderítése és a nem kevésbé aggódo katolikus közvélemény helyes tájékoztatása céljából felkereste az Ol-vasókör ügyvezető elnökét Demeter Ber-talan főtisztelendő urat, aki a legnagyobb készséggel állott rendelkezésre és az alábbi felvilágosítást adta. Tagadhatatlan, hogy a Kath. Olvasókör igen nehéz anyagi bajokkal küzd, de válságról be-szélni korai és reményünk alapos, hogy azt kifogjuk kerülni. Anyagi nehézsé-geink onnan származnak, hogy a Körnek a rendes 4250 Pengős kamat- és tőketör-lesztési terhe mellett ez éven kellett vég-legesen elszámolni az építészettel, mely harmadfél ezer pengős terhet jelent, azon-kivül halaszthatatlan munkák és beszer-zések kettő ezer pengőt emésztettek fel. Most lett esedékes ez éven a tavalyi év hiányainak fedezésére néhai Herczegh esperestől adott kettő ezer pengő felének a visszafizetése a hagyaték javára. Mind-azok a jelentékeny összegek oly súlyos teherként torlódtak össze, hogy a kör rendes évi teherviselőképeségét messze felülmulják. A kör további kölcsönnel meg nem terhelhető, mert gazdasági ereje az eddigiek felüli terhelést nem bírja, míg az eddigi kölcsönök éven-kint csökkenő töke- és kamattörlesztését jövőben mindkönnyebben fogja viselni, nem lévén súlyos építési költsége, mint a jelen évben. A helyzet tehát emberi számítás szerint most a legsúlyosabb, mert a 36 ezer pengős kölcsönünknek évenként fokozatosan csökkenő terhe ma még igen nagy és hozzájárult az esedé-kessé vált építési költség utolsó részlete. Nehéz a helyzetünk azért is, mert Kőri helyiség kiépítése tulajdonképpen befe-jezve nincsen, nagytermünk mellé kellő számú és férőhellyel bíró helyiségeink nincsenek, így a körilelt teljes kifejlé-dése s az ezzel járó forgalom és gazda-sági megerősödés késik. Mindezeket a bajokon az ügyvezető elnök véleménye szerint segíteni csak úgy lehet, ha a Kath. Kör teljesen kiépülhetne s benne a katolikus és hazafias keresztény ala-pon álló minden társadalmi réteg ottho-nát találna meg. Ezt a teljes kiépítést szolgálja az a tízezer pengős állami tá-mogatás is, melyet tavasszon kapott a Kör, de amely csak további építkezésre vehető igénybe. Azonban építésről saj-nos mindaddig szó sem lehet, amíg a Kör függő adósságát rendezve nincsenek. Ez a rendezés pedig nem olyan lehetet-len. Fogjanak össze a Katolikus társa-dalom legjobbjai, tehetségei és ne en-gedjük a szép fejlődésnek induló intéz-ményüket utolsó nehéz esztendőjében el-bukni. A nagyvállalatok sok megértést tanúsítottak a multban az intézmény iránt,

Elutazik — örül, hogy minden gondjától megszabadul, boldog, mert végre önmagával is fog-lalkozhat kis lervével és — toltottjével!

Hogy a megázokott, síkkes eleganciával jelenbessen meg új

környezetében, a sokféle kényes holmi közül selymet csipkét stb. is bátran becsomagol, mert hisz ezeket mind Lux-szal ápolja — persze mindegyiket a megfelelő eljárással.

(Jövő szerdán folytatjuk!)

Ha kétsége volna aziránt, hogy ruháztalnak valamelyik darabját hogyan kell helyesen és olcsón mosni, írjon nekünk. Készséggel adunk szaktanácsot. — Lever és Társai k. i. l. Budapest, IX., Ráday-utca 30.

semmi okuk, hogy jelen helyzetében ma-gára hagyják. A város vezetősége a köl-csön megszerzésében hatható erkölcsi tá-mogatásban részesítette a Kört. Ez érté-kes támogatáson kívül azonban, sajnos mindeztideig nélkülözni vagyunk kényte-lenek a város részéről minden anyagi tá-mogatást. Ugy vélem, hogy nem vagyok szerénytelen — mondja az ügyvezető el-nök, — ha jogosnak tartom, hogy a 75%-ban katolikus város tőle telhetően anya-gilag is segítségére jöjjön adófizető pol-gárai három negyed része legjelentéke-nyebb társadalmi intézményének. A város vezetősége megmutatta a közelmultban, hogy tud nagylelkűen és bőkezűen ál-do-zatot hozni vallási intézmények érdeké-ben, erős a hitünk, hogy ez a nagylelkű-ség semmivel sem lesz kevesebb, ha mi fordulunk hozzá. — Eddig informátorunk. A magunk részéről teljesen osztjuk az ügyvezető elnök felfogását és aggodal-mait. Meggyőződésünk az, hogy a salgó-tarjáni katolikus társadalomban lesz annyi önértet és saját ügyének megbec-sülése, hogy meg fogja találni az illeté-kes tényezőkkel együtt legnagyobb tár-sadalmi intézményünk anyagi megerősí-tésének a módozatát. Hiszük, hogy nem fog elzárkózni a Kath. társadalomnak egy tagja sem, hogy erejéhez mért ál-do-zatkészséggel siessen segítségére azok-nak a néhányaknak, akiknek annyi gon-dot és fejtörést és önzetlen fáradozást okoz valamennyiünk közös otthonának lábraállítására. Ertesülésünk szerint a Kör gyűjtést fog megindítani, hogy társadalmi uton teremtsen elő a hiányzó pár ezer pengőt. A remélhető nagyobb segítséget pedig a kifejezetten és kizárólag tovább-építésre adott államssegéllyel együtt a kör épület teljes kifejlesztésére fogja fordítani, hogy ott a társadalom minden rétege a neki megfelelő helyet megtalál-hassa. Lapunk részéről a legnagyobb szimpátiával kísérjük és támogatjuk a Kör vezetőségét nemes törekvésében.

Jó karban lévő modern zongora kéz alul azonnal eladó. Bővebbet Stei-ner kézimunka üzletben.

Butorozott szoba azonnal kiadó Cim a kiadóban.

Házasszonyok! Örömhír! Al-landóan emelkedő forgalmunk és a csök-kenő rezsi-költségek tetemes árleszállítást tettek lehetővé. Folyó évi augusztus 19-étől kezdve az egész ország minden szak-bavágó üzletébe LUX és RINSO a kö-vetkező áron áll a fogyasztó közönség rendelkezésére, a régi minőségben és sulyban: LUX szappanpohely, dobozon-ként 60 fillér, RINSO szemcsés szappan dobozonként 50 fillér. A közönség tá-jékoztatására minden kereskedőnek kira-katában és aajtán az új árakat feltűn-tetd falragaszok lesznek kifüggesztve. Lever és Társai korlátolt felelősségű tár-saság, Budapest, IX. Ráday-ut 30. Tele-phon: Aut. 861—04. Aut. 865—03. U. i. Tisztelt kereskdők szives tudomásával Falragaszokat és körleveleket 53.000 ke-reskedőnek küldtünk közvetlenül postán. Aki legkésőbb f. évi augusztus 21-én kedden az utolsó postával még nem ju-tott volna birtokába, írjon, vagy telefo-náljon azonnal,

Epekő-, vesekő- és hólyagkő-betegek, valamint azok, akik hűgysavas sok túlszorodásában szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata mellett az állapotuk enyhü-lését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfiak hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a **Ferenc József** biztos és rendkívül kellemesen ható s ezért prostatabetegségeknel is ajánlják. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Kristály detektoros vevőgép nagy hangcsővel 400 km. vétel-körzet kapható. — Szántó Sándor rádiószaküzlet. Telefon 72.

Helyesen cselekszik, ha varró-gép, tű, olaj és fonalszükségletét nálunk fedezi. Singer Varrógépalkatrészek a leg-jobbak. Singer Varrógép fióküzlet Sal-gótarján, a róm. kath. templommal szemben.

Új megállapítások a méhek életéből. Dahlemben, Berlin mellett Armbruste profesor vezetése alatt a méhek életét tanulmányozó intézet műkö-dik, melyben több fiatal tudós figyel-i ezeknek a szorgalmas kis állatoknak munkáját. Dr. Roescht tanár hosszú ideig tartó türelmes és gondos megfigyelés után megállapította a méhek munkabeosztásá-nak rendszerét. Eddig az volt a felfogás, hogy minden méh élete első pillanattól haláláig egy és ugyanazt a munkát végzi. Roescht tanár megállapította, hogy min-den egyes mehecske minden a kasban előforduló munkát megtanul, még pedig a legpontosabban megállapított rendszer mellett. A lárvából való kibuvás után még egyszer utoljára megtetik a gyenge kis állatot, hogy azután hozzálasson élete első munkájához, amely a peték számára való sejtek kitisztításában áll. Három nap mulva más munkabeosztást kap: a leg-érettebb bábokat kell táplálni mézzel és virággal. Ez a munka a méh életének hatodik napjáig tart. Ezután következik a gyengébb lárvák táplálása, amelyek még nem bírják el a szilárd táplálékot. Ezek számára az apró dajka egy erre a célra rendelt mirigyében sok albumintar-talmu és igen tápláló nedvet készít. Ebben az időszakban végzi a fiatal méh első tájékozódó repülését, melyek távol-sága fokozatosan öt kilométerig emelke-dik. A tizenötödik napon kezd a méh viaszt termelni és lépet készíteni, melyet bihetetlen gyorsan és nagy biztonsággal készít. Egy-egy lépet néhány társával egy éjszaka készít el. A tizenhatalcadik napon ismét megváltozik a munkaköre s ezuttal az otthon tisztántartása a fel-adata, amely abban áll, hogy a szemetet el kell seprnie és mintegy 30 méter tá-volságra is el kell hordania. Két, vagy három nap mulva a méhet kapuörnek állítják, hogy megakadályozza idegen kasbeli méhek, vagy idegen rovarok be-tolakodását. Csak ennek a hét különféle munkakörnek megismerése után kezdi meg a mehecske tevékenységét végleges munkakörében, mégpedig a virágméz és virágpör gyűjtését. És mindössze öt hét után — mely idő alatt nyolc különféle foglalkozást üölt — a piciny aranytest egy virág tövében holtan pihen.

Szomszédasszony könnye csorog,
A levesbe sok légy potyog,
Férjaram, ha észreveszi,
Furkós bottal üti veri.
Ist az egyetlon segítség!

Siess! DARÁZS légyfogót végy.

Házi békéd biztos őre,

**Szaladj!
Vásárolj
belőle!**

Miramare gyertya- és vegyészeti gyár r.-t.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Amen.

Felhívás Salgótarján város vitézeihez. Felhívom a vitézek figyelmét, hogy f. év október havába a vitézi rend Örkényi gazdaképző iskolája megkezdődik és tart egy évig. Lévény egy alapítványi hely, felhívom a vitézeket, vagy várományosait (17 életévét betöltött) a jelentkezésre. Kérvények orvosi bizonyítvány melléklékkel hozzám f. hó 10-ig beküldendők. Követelmény írni, olvasni tudni és a négy alapszüveget. Salgótarján r.t. Vitézi Hadnagya.

Szüneti tevékenység. A rimai kerületi iskoláinak tanítótestülete szüneti önművelési és iskolán kívüli munkájukból a szorgalmas tevékenységet megdicsérve az alábbiakban emlékeztünk meg. 1. Oláh Miklós, Barthó Dániel, Schönk Gusztáv, Röder Alfréd és Schell Gyula a III-ik Egyetemes Tanügyi Kongresszuson és Tanügyi kiállításon Budapesten vettek részt és ismereteiket gyarapították. 2. Billeter Tivadar és Nagy Béla rajztanítók Gyöngyösön július első hetében tartott járási iparkolai rajzkiállításon és másodsor megbeszélésen vettek részt a rajzoktatás terén tudásukat bővítették. 3. Paksy Árpád acélgyári tanító a miskolci közismereti iparkolai tanfolyamon, mely az új tanterv együttes kiadására rendeztetett, tevékeny részt vett. 4. Röder Alfréd, Nagy Béla és Barthó Dániel, cserkészifjakat két heti tanulmányi kirándulás és táborozásra vezették Balatonalmádiba. 5. Schönk Gusztáv és Bedő Albert tanítók ugyancsak tanulmányi kirándulás és táborozásra vezették két hétre Balatonalmádiba a levele ifjakat. 6. Bedő Albert tanító Bótar Gyula parancsnok és salgói cserkészifjakat Özd és vidéke és az aggteleki barlang megtekintésére, tanulmányi kirándulás és táborozásra vezette és előkészítette a salgói apród cserkész és új cserkész nagyszabású fogadalomtételi felavató és műsoros ünnepélyét, ahol bámulatos ügyességükről és sokoldalú képességeikről nagyszámú közönség előtt bizonyítást tettek cserkészeink, dicsérve vezetőik ügybuzgalmát. 7. Schönk Gusztáv, Paksy Árpád szorgalommal foglalkoztatották Salgótarjánban az acélgyári, Schnell Gyula pedig Salgóbányán a levele ifjakat. Mindkét levele ifjussággal részt vettek a kazári és kisterenyeyi lövészversenyen, hol több díjat és érmet nyertek. 8. Röder Alfréd és Nagy Béla tanítók pedig a cserkészifjakkal buzgalommal foglalkoztak.

A Salgótarjáni Tenisz Egyesület. Házi versenykiírás. A Salgótarjáni Tenisz Egyesület f. hó 13, 14 és 15-én délután saját pályáján házi versenyt rendez, melyre az Egyesület tagjait és hozzátartozóit tisztelettel meghívjuk. Benevezhet mindenki. Versenyszámok. I. Férfi egyes, II. Női egyes, III. Férfi páros, IV. Női páros és V. Vegyes páros. Nevezési díj. Egyes számokra 1 pengő, páros számokban személyenként 1—1 pengő, mely a nevezéssel befizetendő. Nevezési határidő: szeptember 8-án délután 18 óra. A nevezések Schlattner Károlynak Bányatelep küldendők a nevezési díjjal. A Tenisz Egyesület rendes tagjai a három napi versenyre díjtalanul beléphetnek, nem tagok mindhárom napra szóló jegyet az Egyesület szolgátnál válthatnak. Ara személyenként 2 pengő. Elnökség.

Földbirtokokra kölcsönt folyósítanak teljes 100 százalékos kifizetéssel 7%, százalékos évi kamattal, 35 évi törlesztésre, garantáltan 8 nap alatt a földforgalmi értékének 50 százalékaig. (Váltó vagy kezesség nem kell) Földbirtok-vételeket pénzügyintézetem az érték 50 százalékaig finanszíroz. Házakra 10 évig terjedő kölcsönök 9 százalékos évi kamattal. Építkezési kölcsönöket 16 évi törlesztésre 8%, százalékos kamattal folyósítunk. Váltó hitelek: Kereskedőknek, iparosoknak, 8 százalékos évi kamattal folyósítunk. Örökségekre, követelésekre, kölcsönt, előleget folyósítunk, magán-pénzből. (Válaszbélyeg beküldendő!) Radó Mihály, bankbizományos, Budapest VI. Szondy-uca 11. (Alapítva 1893)

Salgótarján r.-t. város polgármesterétől.
10427/1928. szám.

Hirdetmény.

Magyar állampolgárságukat optió útján fenntartott, vagy visszahonosítás útján visszaszerzett férfiaknak az utódállamok katonai nyilvántartásából való töröltetése céljából következőket közlöm.

Ismétlen előfordult, hogy oly férfiakat, akik magyar állampolgárságukat a trianoni békeszerződés vonatkozó rendelkezései alapján elvesztették, azonban szabályszerű optió útján fenntartották, illetőleg visszahonosítás útján visszaszerzték, az átcsatolt területekre az illető utódállam visumával ellátott magyar utlevéllel történt beutazásuk után, az utódállamok

hatóságai az összeomlás előtt fennállott községi illetőségük alapján az illető utódállam állampolgárának tekintették s mint ilyeneket az utódállamban rájuk háruló hadkötelezettség teljesítésének elmulasztása miatt nemcsak az utódállam területének elhagyásában, hanem mozgási szabadságukban is akadályozták, sőt némelykor még őrizetbe is vették a szabadságukat sokszor csak hónapokig tartó eljárás után adják vissza. Ennek az eljárásnak magyarázata az állampolgárságukat optió útján fenntartott egyéneknek, illetőleg abban található, hogy a békeszerződés állampolgársági rendelkezéseit egyes utódállamok tőlünk eltérőleg értelmezik s a kérdés eddig még nem volt megfelelő egyezmények útján rendezhető s ennek következtében az utódállamok a magyar állampolgárság optió útján történt fenntartásának elismeréséről hivatalos értesítés sem nyerne. Visszahonosított egyéneknek viszont az eljárást a magyarázza, hogy a magyar állampolgárságnak visszahonosítás útján való visszaszerzése nem vonja maga után a békeszerződés alapján szerzett idegen állampolgárság elvesztését, hanem ahhoz az érdekeltnek az illető utódállam állampolgári kötelekéből való elbocsátása szükséges. Állampolgárainknak a fentebb vázolt hátrányoktól való megkímélése érdekében a következő eljárás mutatkozik célszerűnek: 1. Jövőben minden olyan egyéneknek, aki magyar állampolgárságát a békeszerződés rendelkezései következtében elvesztette, de optió útján fenntartotta, amennyiben azt kéri, az utódállamok katonai nyilvántartásaiból való törölése keresztyüvitelének diplomáciai uton való megkísérlésére a külügyminisztert fel fogom kérni.

A békeszerződés rendelkezései alapján elvesztett magyar állampolgárságukat visszahonosítás útján visszaszerzett egyének az érdekelt utódállamnak itt székelő képviselői hatósága (követsége) útján kéri az utódállam állampolgári kötelekéből való elbocsátásukat magyar állampolgárságuk visszaszerzésére hivatkozással.

Erről való tekintettel figyelmeztetem az érdekeltet, hogy célszerű, ha az utódállam katonai nyilvántartásaiból való törölésük keresztyüvitel előtt, — aminek megtörténtéről értesítettni fognak — az illető utódállam területére való utazástól lehetőleg tartózkodnak.

Salgótarján, 1928. aug. 28.

Dr. Förster Kálmán s. k.
polgármester.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

8. Sz. 9. V.	11. kedd	13. csütörtök
Vér a vér ellen Lillian Gish Huzd rá Rozil Vasárnap Hágár fia Vigjáték.	Szerencse lovag Főszerepben: John Hilbert. Üzlet és szerelem Fox vigjáték 7 felv. Hiradól	A montmarte rózsája Főszerepben: George O' Brien A vörös lovas (Siralom völgye) TOM MIX
Kezdeté hétköznap este fél 9 órakor, vasár és ünnepnap délután 5, 7 és 9 órakor.		

Szülők figyelmébe!

Tisztelettel értesitem az iskolás gyermekek szülőit, hogy az őszi idényre üzletemet új árukkal szereltem fel.

Nagy választékot tartok!

Gyermekek és női harisnyák, fiú és leányka kabátokból kötött árukból, ingekből, galérből zsebkendőkből és kötényekből. Hátizsák, esernyők, sapkák kalapok nyakendők nagy raktára.

Szabott árak, lelkiismeretes kiszolgálás!

Tisztelettel:
DONÁSZY VIKTOR
Magyar divatruháza
volt „Hangya” rőfös üzlet.

Megjelentek a „Tungstam”bárium rekord=csövek!

G 409
detektorcső.

Aramfogyasztás: 0.08 Amp.
Meredekség: 2.4 mA/V.

L414

Kisfrekvenciájú erősítő.
Aramfogyasztás: 0.14 Amp.
Meredekség: —3 mA/V.

P414

végérősítőcső.
Aramfogyasztás: 0.14 Amp.
Meredekség: —3 mA/V.

E csövek meredeksége a modern csövek meredekségének kétszerese; készülékének teljesítménye e csövekkel szintén kétszeresre fog emelkedni.

Helyszűke miatt
a Salgótarjáni Csendőrszolgálatban
FAJNYULAK
eladók.

SINGER
varrógépek
rég bevált jó minőségben
Kedvező
fizetési feltételek
SINGER VARRÓGÉP
REZERVÁRÁSA
SALGÓTARJÁN
róm.kath. templommal szemben.

Versenyárgyalási hirdetmény. Husszállításra.

A Rimamurányi-Salgótarjáni Vasmű r. t. tisztai nyugdíjintézetének élelmezési üzlete a salgótarjáni-acélgyári és salgóbányatelepi mészárszékeibe 1928. október 1-től történő

husszállításra

versenyárgyalást hirdet.

Az ajánlatok lezár, sértetlen borítékban közvetlenül, vagy posta útján, az utóbbi esetben kettős borítékban legkésőbb 1928. évi szeptember hó 15-én déli 12 óráig nyújtandók be a fent említett üzlet kezelőbizottságához címezve az acélgyári élelmezési irodában, ahol a szállítási feltételekre nézve felvilágosítás kapható. Az ajánlatokat tartalmazó lezárt boríték „Ajánlat husszállításra” felirással látható el.

Salgótarján (Acélgyár) 1928. szept. 1.

Rimamurányi élelmezési
üzletkezelő bizottsága.

Eisele Gusztáv
gyárigazgató.

**Építkezéshez
tufa követ
jutányos áron
szerezheti be a
Pécskői
Bazaltbánya R.-T.-nél.**
Megrendelés esetén az árut a
Zagyvarakodóra leszállítjuk.